

ANAYASA DERSİ (SBKY)
2012–2013 GÜZ DÖNEMİ ARA SINAVI
CEVAP ANAHTARI

A. ÇOKTAN SEÇMELİ SORULAR (Her biri 3 puan= 30 puan)

1- Mutlak monarşilerde devletin kendisine değil, hükümdarın kendisine hukuki kişilik tanınmasını ifade eden “Devlet Benim!” (*L’Etat c’est moi*) sözünü söyleyen aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Kutsal Roma İmparatoru III. Friedrich
- b) Fransa Kralı I. François
- c) Fransa Kralı IVX. Louis
- d) Fransa Kralı XVI. Louis
- e) İngiltere Kralı Yurtsuz John

2- *Omnis potestas a Deo, per populum* (Bütün iktidarlar, Tanrıdan halk aracılığıyla gelir) sözü, aşağıdaki egemenlik anlayışlarından hangisini ifade etmektedir?

- a) Doğaüstü ilahi hukuk doktrini
- b) Providansiyel ilahi hukuk doktrini
- c) Demokratik egemenlik
- d) Millet egemenliği
- e) Halk egemenliği

3- Aşağıdakilerden hangisi şekli olarak anayasa maddesi olduğu halde, maddi anlamda anayasa içinde sayılmaz?

- a) Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinindir. Bu yetki devredilemez. (TC AY, m. 7)
- b) Temel hak ve hürriyetler, yabancılar için, milletlerarası hukuka uygun olarak kanunla sınırlanabilir. (TC AY, m. 16)
- c) Türk Devletine vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkes Türktür. (TC AY, m. 66)
- d) Türkiye Büyük Millet Meclisi genel oyla seçilen beşyüzelli milletvekilinden oluşur. (TC AY, m. 75)
- e) Devlet, esnaf ve sanatkârı koruyucu ve destekleyici tedbirleri alır. (TC AY, m. 173)

4- 12415 *Magna Carta Libertatum* anayasa yapım yöntemlerinden hangisine uygun düşer?

- a) Ferman
- b) Misak
- c) Kurucu Meclis
- d) Kurucu Referandum
- e) Kurucu Halkoylaması

5- Anayasa Mahkemesi kararları bağlayıcıdır ve buna karşı itiraz yolu yoktur. Bu durumda hukuken kendisine itiraz edilemeyen ve pozitif hukukun kendisine hukuki sonuçlar bağladığı yorum ortaya çıkar. Bu yorum aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Lafzi Yorum
- b) Teleolojik Yorum
- c) Sistematik Yorum
- d) Otantik Yorum
- e) Tarihsel Yorum

6- Anayasa hukukunda yorum ilkeleriyle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- a) Sayılmış yetkiler geniş, bakiye yetkiler dar yorumlanır
- b) Özgürlük geniş, yetki dar yorumlanır
- c) İlga eden kanunu ilga etmek, ilga edilmiş kanuna hayat vermez
- d) Yorum yoluyla istisna üretilemez
- e) *Numerus clausus* sayma durumunda kıyas yapılamaz

7- Anayasalarla ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- a) Anayasalar da maddi açıdan kanundur
- b) Normlar hiyerarşisinde en üstte yer alırlar
- c) Katı olmaları için yazılı olmaları zorunludur
- d) Anayasalar kanunlar ve kanun hükmünde kararnameleri içerir
- e) Kazüistik yöntem, anayasa yapımında çok ayrıntılı düzenleme yapmaktır

8- Aşağıda İtalya Anayasasının ikinci maddesi verilmiştir. Buna göre, İtalyan Anayasası ne tür bir devlete işaret etmektedir?

Cumhuriyet tektir ve bölünemez, yerel özellikleri tanır ve korur; devlete bağlı hizmetlerde, en geniş biçimiyle yerinden yönetimi gerçekleştirir; kendi mevzuatının ilke ve yöntemlerini bu özerklik ve yerinden yönetim gereklerine uydurur. (İtalya Anayasası m. 2)

- a) Federal Devlet
- b) Bölge Devlet
- c) Üniter Devlet
- d) Konfederasyon
- e) Korporatif federal devlet

9- Aşağıdakilerden hangisi, parlamenter sistemde, siyaseten görevinde başarılı bulunmayan bakan veya başbakanını görevine son vermek amacıyla yasama organı tarafından işletilen mekanizmadır?

- a) Yazılı soru önergesi
- b) Gensoru
- c) Meclis araştırması
- d) Meclis soruşturması
- e) Yüce Divan'a sevk

10- Aşağıdakilerden hangisi parlamenter sistem ile başkanlık sisteminin farklarından değildir?

- a) Yürütme organının göreve başlama şekli
- b) Yürütme organının yapısı
- c) Kanunların yürürlüğe girmesi
- d) Yürütmenin yasama çalışmalarına katılması
- e) Yürütmenin yasamaya karşı sorumluluğu

B. DOĞRU/YANLIŞ SORULARI (Her biri 2 puan= 30 puan)

- 1- Dünya'da ilk yazılı anayasa 1789 Fransız İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirisi kabul edilir.
YANLIŞ (1787 ABD Anayasası)
- 2- Yazılı anayasaya sahip devletlerde, anayasanın tek bir metinde toplanması zorunludur.
YANLIŞ (Böyle bir zorunluluk yoktur. Örnek: İsrail)
- 3- Federe devletlerin uluslararası tüzel kişilikleri bulunmaması sebebiyle, savaş ilan etmeleri ve uluslararası sözleşme imzalamaları mümkün değildir. **DOĞRU**
- 4- Fransız tipi kurucu meclisin görevi sadece anayasa hazırlamaktır. Amerikan tipi kurucu meclis ise, anayasa yapımından sonra normal yasama faaliyetlerine devam eder. **YANLIŞ** (Amerikan tipi kurucu meclisin görevi sadece anayasa hazırlamaktır. Fransız tipi kurucu meclis ise, anayasa yapımından sonra normal yasama faaliyetlerine devam eder, çifte görevlidir.)
- 5- Tali kurucu iktidara ne tür maddi sınırlar getirileceği tamamen asli kurucu iktidarın takdirindedir. **DOĞRU**
- 6- Amerikan modeli anayasa yargısında, farklı mahkemelerin aynı konuda farklı kararlar verebilmesi ihtimali vardır. **DOĞRU**
- 7- Meclis hükümeti, kuvvetler ayrılığının en basit şeklidir. **YANLIŞ** (Bu hükümet sistemi, kuvvetler birliği içinde kabul edilir)
- 8- Bireysel başvuru yolu doğrudan kanunların anayasaya uygunluk denetimini amaçlar. **YANLIŞ** (Bireysel başvuru yolunun amacı kanunların anayasaya uygunluk denetimini sağlamak değildir, ancak buna vesile olabilir)
- 9- İngiltere'de parlamentonun evrimi; Witan, Magnum Concilium, Model Parlamento ve çift meclisli parlamento şeklinde olmuştur. **DOĞRU**
- 10- Montesquieu, bugün dahi geçerliliğini sürdüren kuvvetler ayrılığı fikrinin teorisyenidir. **DOĞRU**
- 11- Yasama yetkisinin genelliği, yasama organının kanun yaparken sadece genel konuları kapsayacağı, özel durumlar için kanun yapılamayacağı anlamındadır. **YANLIŞ** (Yasama yetkisinin genelliği, yasama organının anayasaya aykırı olmamak koşuluyla, isteği konuda ve istediği ayrıntıda kanun yapabilmesidir)

- 12- Amerika’da yasama-yürütme ve yargı organlarının birbirleriyle işbirliği ve uyum içinde çalışmalarını sağlamak amacıyla getirilen karşılıklı denetim araçlarına, “*Checks and balance*” (frenler ve dengeler) sistemi denir. **DOĞRU**
- 13- Başkanlık sistemi parlamenter sisteme göre daha istikrarlı kabul edilir. Bunun sebebi, başkanlık sisteminde yürütmenin yasamanın onayına dayanmadan, ayrı seçimle işbaşına gelmesidir. **DOĞRU**
- 14- Başkanlık sisteminde, Bakanlar Kurulu’nun oybirliğe ile karar aldığı varsayılmasına “kolejyallik ilkesi” denir. **YANLIŞ** (Başkanlık sisteminde kolektif veya kollejyal bir bakanlar kurulundan söz edilemez)
- 15- Parlamenter sistem yapısı itibariyle, siyasal sistemde kutuplaşmaya yol açar. **YANLIŞ** (Bu öneri başkanlık sistemi için kesinlikle geçerlidir. Parlamenter sistem ise hem daha ılımlı, hem de daha esnek bir yapıya sahiptir.)

C. ANLATIM SORULARI (Her biri 20 puan= 40 puan)

SORU-1 : “Sahip olduğumuz hak ve özgürlükler, krallardan çaldığımız yetkililerdir” sözünü, anayasacılık hareketlerini de dikkate alarak, özgürlük-otorite dengesi açısından açıklayınız.

Günümüzdeki anlamıyla temel hak ve özgürlükler, tarihsel süreçte siyasal otoriteye karşı mücadelenin bir sonucu olarak anayasal güvenceye kavuşmuştur. Anayasacılık hareketleriyle, siyasal otoritenin sınırsız ve keyfi olarak kullanabileceği yetkilerine, sınırlılık ve hukuka uygunluk ölçütü getirilmiştir. Kişileri doğuştan getirdiği ve devredilemez olduğu ileri sürülen hakları da bu süreçte, hukukun koruması altına alınmış; yani siyasal otoritenin sınırsız ve keyfi işlemlerinin dışına çıkarılmıştır. Yukarıda da belirtildiği gibi, bugün insanların sahip oldukları özgürlükler, esas itibariyle geçmişte hükümdarlara ait yetkililerdir. Bu yetkilerin son bulması, insanları özgürleştirmiştir. Tarihsel süreçte otorite her zaman temel hak ve özgürlükler aleyhine genişlerken, aynı şekilde temel hak ve özgürlüklerin anayasal güvenceye kavuşması da siyasal otoritenin yetki alanını daraltmıştır. Aynı anda siyasal iktidarın güçlenmesi ve özgürlüklerin artması mümkün değildir. Çünkü her biri diğerinin aleyhinde olarak genişleyebilir. Hak ve özgürlüklerin varlığı, siyasal otoritenin yetkisinin sınırlanmasıyla eşdeğerdir. Diğer yandan herhangi bir konuda siyasal otoritenin yetkisinin bulunması, siyasal otoritenin müdahalede bulunabilmesi demektir ki; bu da o alanda bir hakkın ya da özgürlüğün kullanılamaması anlamına gelir. Hak ve özgürlüklerle siyasal otorite bir denge üzerine kuruludur ve hangisi daha güçlü ise, diğer taraf o kadar zayıf kalır.

SORU-2: Yarı-başkanlık sisteminin özelliklerini belirtiniz. 2014 yılında Türkiye'nin olası durumunu bu bilgiler ışığında değerlendiriniz.

Yarı-başkanlık sistemi hemen hemen bütün kurumlarıyla parlamenter sisteme benzemektedir. Parlamenter sistemden farklı olarak, cumhurbaşkanı halk tarafından seçilmektedir. Bu sistemde cumhurbaşkanı parlamenter sistemdeki gibi sadece sembolik yetkilere sahip olmaktan öte, üstün yetkilerle donatılmış, güçlü ve karar verici bir konumdadır. Ayrıca cumhurbaşkanı tarafsız değildir. Öte yandan, yürütme organının iki başlı olması, yürütmenin yasamaya karşı sorumluluğu ile yasama-yürütme ilişkisi aynen parlamenter sistemdeki gibi devam etmektedir. 2007 yılında yapılan anayasa değişikliği sonrası, 2014 yılında cumhurbaşkanı halk tarafından seçilecektir. Türkiye 2014 yılında şeklen yarı-başkanlık sistemine sahip olacaktır, ancak cumhurbaşkanı yetkilerinin aynı kalması ve cumhurbaşkanının tarafsızlığı nedeniyle parlamenter sistemdeki işleyiş devam edecektir. Bu durumda olası sistemi “başkanlı parlamenter sistem” şeklinde tanımlamak doğru olur.

Veysel DİNLER
Öğretim Görevlisi

+90 364 2257700-1457
veyseldinler@hitit.edu.tr
<http://web.hitit.edu.tr/veyseldinler>
www.veyseldinler.com

Hitit Üniversitesi
İktisadi İdari Bilimler Fakültesi
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü
TOKİ Yerleşkesi 19040
Çorum/TURKEY

Posta/for correspondence: PK.45 Çorum/TR